

О. О. Кошкош

аспірант кафедри адміністративно-правових дисциплін
Донецького юридичного інституту
МВС України,
суддя
Донецького окружного адміністративного суду

ВИДИ І ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ СПРАВ, ЩО РОЗГЛЯДАЮТЬСЯ В МЕЖАХ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ З ПРИВОДУ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ І РІШЕНЬ ІНШИХ ОРГАНІВ ТА ОСІБ

Статтю присвячено справам адміністративної юрисдикції, що стосуються виконання рішень адміністративних судів, а також інших органів та осіб. Розглянуто групи та види таких справ, а також виділено основні їх процесуальні особливості. Окреслені справи, в який здійснюється судовий контроль у сфері виконання зазначених рішень, а також проведено їх відмежування від справ, в яких суд вирішує процесуальні питання, що виникають під час виконавчого провадження. Визначені види справ щодо судового контролю залежно від суб'єктного складу та предмету оскарження.

Ключові слова: адміністративна юрисдикція, виконавче провадження, виконання рішення суду, оскарження дій чи бездіяльності виконавця.

Постановка проблеми. У межах виконавчого провадження судові органи тісно взаємодіють з органами примусового виконання, оскільки велика кількість процесуальних дій, пов'язаних із виникненням, динамікою та припиненням виконавчого провадження, здійснюється саме судом. Динаміка виконавчого провадження наповнена формами судового контролю, який тісно переплітається з адміністративно-правовими засобами, спрямованими на примусове виконання рішень [1, с. 122, 124]. Суд здійснює безпосередній вплив на виконавче провадження під час виконання особливої зовнішньої контрольної функції і вирішення суттєвих питань виконавчого провадження (видача виконавчого документа, його дубліката, поновлення строку пред'явлення його до виконання, роз'яснення рішення, розстрочка та відстрочка виконання, зміна способу і порядку виконання, поворот виконання та інших) [2, с. 126, 127].

При цьому, як зазначає С.В. Щепалов, справи щодо вирішення питань виконавчого провадження, взяті окремо одна від одної і від процесу, за яким постановлений судовий акт, що підлягає виконанню, не можуть забезпечити повноцінний захист суб'єктивного матеріального права. Лише в сукупності з іншими процесуальними відносинами такі відносини можуть

його забезпечити. Так, видача виконавчого листа пов'язана з відносинами щодо відкриття виконавчого провадження, які пов'язані з питаннями зупинення виконання судового рішення [3, с. 108, 109].

У Рекомендації № 16 від 9 вересня 2003 року Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Про виконання адміністративних рішень і судових рішень у галузі адміністративного права» запропоновано розширення засобів судового контролю за виконавчим провадженням, зокрема передбачити процедуру забезпечення виконання рішення, в тому числі шляхом судових заборон, притягнення до відповідальності адміністративних органів за відмову чи недбале виконання рішення, а на випадок невиконання судового рішення щодо виплати певної суми – передбачити сплату адміністративним органом процентів і забезпечити процедуру конфіскації майна такого органу.

КАС України містить норми щодо низки справ, пов'язаних із виконанням рішень суду та інших органів і осіб. Переважна їх більшість пов'язана з розв'язанням процесуальних питань виконавчого провадження, що не були віднесені законодавцем до компетенції органів та осіб, на які покладене примусове виконання зазначених рішень. Друга категорія справ

стосується контролю суду за виконавчим провадженням, зокрема щодо оскарження дій, бездіяльності, рішень органів і осіб, які здійснюють примусове виконання таких рішень, звітування про виконання рішення, накладення штрафу за невиконання рішення, вирішення питання про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень – відповідача щодо виконання рішення суду, або порушення прав позивача, підтверджених таким рішенням суду.

Такі справи стосуються різних питань забезпечення виконання судових рішень і актів інших органів та осіб, що мають як спільні, так і відмінні риси, а їх нормативне регулювання не завжди характеризується єдністю підходу до процедури розгляду та вирішення. Зазначене актуалізує питання доцільності та можливості уніфікації цих процедур.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що відповідні питання не були предметом самостійного комплексного дослідження. Наявні окремі наукові праці, присвячені певним видам таких справ чи їх окремим процесуальним аспектам. Зокрема, слід відзначити наукові напрацювання С.В. Безпалька, Л.Р. Білої, Ф.В. Бортняка, Д.Х. Валєєва, В.А. Гурєєва, Р.В. Ігоніна, Р.С.Калініна, С.В. Ківалова, Т.О. Коломоець, В.К. Колпакова, О.С. Клименка, Є.М. Кузнецова, М.Л. Лук'янової, І.Б. Морозової, Н.Я. Отчак, А.І. Перепелиці, А.В. Реґо, А.М. Треушнікова, С.Я. Фурси, С.В. Щербак, С.В. Щепалова.

Комплексне дослідження судових процедур у межах адміністративної юрисдикції щодо питань виконання судових рішень та інших актів дозволяє виокремити їх процесуальні особливості та визначити напрями їхньої уніфікації, а також сприяє правильному вирішенню питань предметної, суб'єктної, територіальної юрисдикції і судових витрат у таких справах, обранню належного виду провадження.

Метою статті є визначення категорій справ, пов'язаних із виконанням судових рішень і актів, що підлягають примусовому виконанню, а також їх процесуальних особливостей.

Виклад основного матеріалу. Наприклад, у Франції в системі органів примусового виконання є спеціалізований суддя (*juge d'exécution*), який має повноваження щодо вирішення питань, пов'язаних із примусовим виконанням (встановлення забезпечувальних засобів, відстрочення виконання тощо) [4, с. 15]. Націо-

нальна судова система не передбачає аналогічного інституту.

Частина судових процедур щодо вирішення питань виконавчого провадження врегульована в Розділі IV КАС України «Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень в адміністративних справах», зокрема, звернення судових рішень в адміністративних справах до виконання (у тому числі негайного); вправлення помилки у виконавчому документі чи визнання його таким, що не підлягає виконанню; зупинення виконання судового рішення судом касаційної інстанції; поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого листа до виконання; примирення сторін або відмова стягувача від примусового виконання; відстрочення і розстрочення виконання; забезпечення виконання рішення; зміна чи встановлення способу і порядку виконання судового рішення; заміна сторони виконавчого провадження; поворот виконання судових рішень; судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах; визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених відповідачем на виконання рішення суду.

Наведеними справами участь суду у вирішенні питань щодо виконання судових рішень і рішень інших органів та осіб не вичерпується. Так, суд роз'яснює ухвалене ним судове рішення, що набрало законної сили (ст. 254 КАС України); під час ухвалення рішення може вказати порядок і строк його виконання, відстрочити чи розстрочити виконання (ч. 6 ст. 246 КАС України). Слід звернути увагу на те, що ч. 6 ст. 246, як і ст. 372 КАС України не містить підстав відповідних дій, що дає суду широку дискрецію в таких питаннях. Крім того, суду апеляційної інстанції надане повноваження в разі поновлення строку на апеляційне оскарження зупинити дію оскаржуваного рішення (ч. 4 ст. 300 КАС України). У статтях 294, 328 КАС України зазначені випадки контролю судів вищих інстанцій за рішенням судами нижчих інстанцій питань примусового виконання.

Р.В. Ігонін відносить судовий контроль у царині виконавчого провадження до адміністративної юстиції, визначаючи його як пасивний, що активується до дії адміністративним позовом. Адміністративний позов у такій справі, як зауважує Р.В. Ігонін, може містити вимоги про: скасування або визнання нечинним рішення виконавця повністю чи в окремій частині; зобов'язання виконавця прийняти рішення

або вчинити певні дії; зобов'язання виконавця утриматися від вчинення певних дій; стягнення з державної виконавчої служби коштів на відшкодування шкоди, завданої незаконним рішенням, дією або бездіяльністю державного виконавця; встановлення наявності чи відсутності компетенції виконавця щодо певних дій. Суд у порядку забезпечення адміністративного позову може зупинити дію рішення державного виконавця чи його окремих положень, що оскаржуються, або заборонити виконавцю вчинити певні дії [5, с. 125, 172, 174, 177].

При цьому для оскарження немає значення, яким розпорядчим документом оформлені дії державного виконавця: постановою, в тому числі затвердженою начальником відповідного відділу державної виконавчої служби (далі – ДВС), актом, резолюцією на заяві, листом чи в іншій формі [6, с. 297].

Особливості провадження в справах щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності органу державної виконавчої служби, приватного виконавця встановлені у ст. 287 КАС України. Проте остання норма не поширюється на оскарження дій, бездіяльності, рішень виконавця, що здійснюють примусове виконання: 1) судового рішення адміністративного суду особами, які не належать до учасників виконавчого провадження і осіб, які залучаються до виконавчого провадження; 2) рішення іншого органу чи особи, що за законом підлягає примусовому виконанню. У таких випадках особа позбавлена можливості звернутися за правилами цивільного (ст. 447 ЦПК України) чи господарського судочинства (ст. 339 ГПК України). Оскарження наведених вище дій належить до адміністративної юрисдикції з огляду на статус суб'єкта, який, на думку позивача, порушив його права під час здійснення примусового виконання. Ця категорія справ, на відміну від інших, за результатами яких суд постановляє ухвалу (ч.ч. 7, 8 ст. 373, ч. 5 ст. 377, ч. 2 ст. 382, ч. 6 ст. 383 КАС України), закінчується ухваленням рішення, а право на судовий захист реалізується подачею не заяви (як в інших справах), а позовної заяви.

Хоча, наприклад, С.В. Щепалов з огляду на те, що в цій процедурі вирішується питання процесуального характеру, а в судовому рішенні – матеріально-правового характеру, вважає, що результатом такої процедури не має бути рішення – оскільки справа по суті вже вирішена, то така процедура має закінчуватися постаново-

ленням ухвали [3, с. 143]. Однак, як зазначає Р.В. Ігонін, базовою складовою частиною здійснення адміністративної юстиції у сфері виконавчого провадження є адміністративний спір, що ініціюється особою, яка оскаржує дії (бездіяльність) органів ДВС чи виконавця. Об'єктом спору є неправомірні рішення, дії чи бездіяльність виконавця [5, с. 130].

У цій категорії справ суд розглядає законність дій, рішень, бездіяльності виконавця, тоді як в інших справах, що стосуються вирішення процесуальних питань виконавчого провадження, суд перевіряє наявність необхідних вимог для вирішення того чи іншого питання саме з огляду на певні дії чи події, які не пов'язані з вчиненими виконавцем діями.

Контроль у виконавчому провадженні означає сукупність процесуальних засобів забезпечення верховенства права, захисту прав та інтересів, що здійснюються всередині системи виконавчого провадження. Під час такого контролю використовують внутрішньогалузеві процесуально-правові засоби впливу [7, с. 107].

Під час же вирішення судом процесуальних питань примусового виконання (відстрочення і розстрочення виконання; забезпечення виконання рішення, зміни чи встановлення способу і порядку виконання судового рішення, заміни сторони виконавчого провадження тощо) судовий контроль не здійснюється – суд приймає ухвали, що сприяють виконанню. Під час повороту виконання судового рішення не здійснюється контроль чи сприяння виконанню, його мета є протилежною примусовому виконанню, а саме – повернення виконаного за судовим рішенням, що було скасоване (повністю або у частині).

С.Я. Фурса і С.В. Щербак вирішення судом окремих процесуальних питань щодо примусового виконання рішень розглядають у контексті ускладнень у виконавчому провадженні, до яких, окрім відкладення, зупинення, виконання, повернення виконавчих документів стягувачеві, відносять і поворот виконання [8, с. 204]. О.С. Клименко розглядає ускладнення у виконавчому провадженні як факультативну стадію, що можлива після будь-якої стадії виконавчого провадження (крім стадії закінчення). У її межах можливе збільшення строку або реструктуризація виконання, встановлення чи зміна способу і порядку виконання рішення [1, с. 100].

Іншої позиції дотримується, зокрема, А.В. Рего, називаючи вирішення процесуаль-

них питань примусового виконання попереднім судовим контролем у виконавчому провадженні [9, с. 93].

У науковій літературі виокремлюють, зокрема, такі види судового контролю у виконавчому провадженні, як поточний і наступний [10, с. 57], попередній, поточний і підсумковий [11, с. 343; 12, с. 664; 13, с. 68].

І.Б. Морозова виділяє три форми судового контролю за діями виконавця: 1) попереднє санкціонування судом процесуальних дій виконавця щодо виконання (у випадках, передбачених законом); 2) оскарження законності та обґрунтованості постанов суду з приводу питань, що виникають у процесі виконання; 3) оскарження рішень, дій чи бездіяльності виконавця [14, с. 140].

О.С. Клименко також вбачає сутність поточного судового контролю в постановленні судових рішень, на підставі яких державний виконавець порушує, змінює чи припиняє дії щодо примусового виконання майнових рішень судів чи інших юрисдикційних органів (відновлення пропущеного строку, перенесення строків виконання і реструктуризація виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання). До цієї ж форми судового контролю вчений відносить і оскарження дій (бездіяльності) державного виконавця та інших посадових осіб ДВС. Підсумковий контроль здійснюється судом через отримання постанови державного виконавця про закінчення виконавчого провадження та результатів примусового виконання рішень шляхом звернення стягнення на майно [1, с. 124].

Д.Х. Валеєв під судовим наглядом у виконавчому провадженні пропонує розуміти можливість здійснення певних процесуальних дій лише за наявності санкції суду, а також розгляд судом скарг на дії виконавця та позовів щодо примусового виконання. Контроль, що здійснюється учасниками виконавчого провадження, він зводить до трьох основних функцій, за якими учасники виконавчого провадження мають право подавати скарги на дії (бездіяльність) виконавця, пред'являти позови з обставин, що виникають під час примусового виконання, та заявляти клопотання про поворот виконання [15].

Повністю погодитися з наведеними позиціями неможна.

Слово «контроль» тлумачиться як перевірка, облік діяльності або ж нагляд за суб'єктом, що здійснює владні повноваження [16, с. 884].

Державним контролем є перевірка виконання нормативних актів, дотримання правопорядку, що полягає у втручанні суб'єктів контролю в оперативну діяльність підконтрольних суб'єктів, у зупиненні або скасуванні адміністративних актів, застосуванні заходів примусу щодо підконтрольних посадових осіб [17, с. 236].

Під час вирішення процесуальних питань виконавчого провадження в порядку адміністративного судочинства не йдеться про перевірку діяльності суб'єктів виконання рішень чи актів, тому це не є формою контролю.

Більш обґрунтованою є позиція С.В. Щербак, яка вбачає наявність судового контролю у випадку оскарження дій виконавця, а в інших – взаємодію суду і ДВС в ході безпосереднього виконання рішень суду з огляду на те, що ці рішення раніше постановляв суд. Коли це рішення не суду, ніякого судового контролю в інших формах не відбувається. С.В. Щербак виділяє два види судового контролю – контроль суду за діяльністю адміністративних органів, і контроль суду вищої інстанції за судом нижчої інстанції під час розгляду апеляційної скарги на рішення чи ухвали суду з питань виконавчого провадження. С.В. Щербак пов'язує контрольну функцію суду лише з відповідним процесуальним засобом порушення процесу, а саме зі скаргою або позовною заявою [2, с. 125]. Проте в межах адміністративної юрисдикції наявні випадки контролю, що здійснюються за ініціативи суду.

М.Л. Лук'янова зауважує, що контроль (нагляд) здійснюється з метою забезпечення додержання прав приватних осіб органом примусового виконання та вимог закону під час виконавчого провадження. Проте такий контроль, на відміну від адміністративного, здійснюють не систематично, а в окремих випадках, під час розгляду справ, та полягає в діяльності суду щодо безпосереднього нагляду та контролю за законністю й обґрунтованістю дій і рішень органів і їх посадових осіб, а також розв'язанні правового конфлікту між сторонами [18, с. 122, 127].

Р.С. Калінін виділяє такі основні функції контрольних і наглядових процедур виконавчого провадження: 1) забезпечення законності, повноти, своєчасності та неупередженості виконання; 2) підвищення ефективності здійснення адміністративних процедур виконавчого провадження; 3) попередження та/або усунення наслідків неправомірних дій виконавців. Вчений визначає «контроль» як родові поняття щодо

поняття «нагляд»: нагляд здійснюється судами не на постійній основі щодо непідпорядкованих відносин, органів та осіб, а контроль – керівниками органів ДВС постійно і безперервно щодо підпорядкованих органів, осіб і відносин [19, с. 148, 164].

Слід відзначити, що всі зазначені питання належать до виключної судової юрисдикції, за винятком оскарження дій державного виконавця стягувачем та іншими учасниками виконавчого провадження (за винятками боржника), які мають право звертатися не лише до суду, але й до начальника відділу ДВС, якому підпорядкований державний виконавець, а щодо рішень, дій і бездіяльності останнього – до керівника органу ДВС (ч. 3 ст. 74 Закону України «Про виконавче провадження»). У такому випадку наявно два альтернативних види контролю – судовий і адміністративний. Перевагою судового контролю є урегульованість процедурних питань, гласність розгляду, змагальність і відсутність відомчої приналежності до системи органів, дії, бездіяльності, рішення яких оскаржуються, що створює передумови для неупередженого розгляду цих справ, хоча і вимагає сплату судового збору, який не сплачується в разі адміністративного оскарження.

Неупередженість суду в такому випадку пояснюється тим, що суд знаходиться над адміністративним конфліктом і не має відомчого інтересу у результатах розгляду справи. Тому судовий розгляд скарги на рішення, дії чи бездіяльність органів державної влади, викладеної в адміністративному позові, є більш об'єктивним і неупередженим [5, с. 1290-130, 174]. Під час судового контролю суд перевіряє законність рішень, дій або бездіяльності державних виконавців, а не питання їх доцільності [18, с. 124].

Серед позитивних моментів адміністративного оскарження називають безоплатність, швидкість (безчерговість оскарження), збереження права на судові оскарження [20, с. 192].

С.В. Безпалько відносить до спорів, що виникають у зв'язку з виконанням судових рішень, спори про стягнення компенсації за порушення строків виконання судового рішення та спори щодо бездіяльності органів ДВС та органів державної казначейської служби (далі – ДКСУ) щодо виконання судового рішення. Адміністративна юрисдикція цих спорів обумовлюється тим, що майнові вимоги виникають внаслідок неналежного виконання влад-

них повноважень ДКСУ, тобто суб'єкта владних повноважень [21, с.10, 30-31].

При цьому суд не стягує компенсацію, а визнає бездіяльність ДКСУ протиправною та зобов'язує нарахувати і виплатити компенсацію (ч. 1 ст. 5 КАС України). Слід також враховувати позицію Верховного Суду, викладену у постанові від 21 лютого 2018 року у справі № 520/15749/14-ц, про те, що спір має приватноправовий характер, якщо він обумовлений порушенням або загрозою порушення приватного права чи інтересу (як правило, майнового) конкретного суб'єкта, що підлягає захисту в спосіб, передбачений законодавством для сфери приватноправових відносин, навіть якщо до їх порушення призвели управлінські дії суб'єктів владних повноважень. Неправильним є поширення юрисдикції адміністративних судів на той чи інший спір лише тому, що позивачем в справі є суб'єкт владних повноважень.

С.В. Безпалько виділяє такі види спорів: залежно від предмета оскарження – щодо оскарження рішення, дій чи бездіяльності органу виконання судового рішення; залежно від суб'єкта виконання судового рішення, – спори за участю органів ДВС, органів ДКСУ та приватних виконавців, та залежно від характеру спору – спори майнового і немайнового характеру [21, с. 21, 32, 33].

Така класифікація має практичне значення. Наприклад, ст. 287 КАС України застосовується виключно до оскарження дій, бездіяльності, рішень ДВСУ та приватного виконавця і не поширюється на аналогічні спори з ДКСУ, яка на підставі ч. 1 ст. 3 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» здійснює виконання рішень суду про стягнення коштів, боржником в яких є державний орган, та має нараховувати і виплачувати компенсацію за порушення строків їх виконання (ч. 1 ст. 5).

В ухвалі від 13 липня 2017 року у справі № 818/126/17 за позовом до ДКСУ Вищий адміністративний суд України (далі – ВАСУ) зазначив, що особа, якій належить виконати судовий акт, повинна здійснити достатні дії для організації процесу його виконання, незалежно від будь-яких умов, інше суперечило б принципу верховенства права. Відмовою впродовж декількох років здійснити необхідні заходи для виконання остаточних судових рішень державні органи частково позбавили особу права на справедливий суд. У справі № 804/11/15 ВАСУ в ухвалі від 13 липня 2017 року зауважив, що відсутність

бюджетних коштів і (або) встановлення конкретних розмірів виплати коштів, передбачених Законом України «Про Державний бюджет України», не може бути підставою для відмови у виплаті компенсації, визначеної законом.

Щодо поділу спорів у сфері, що розглядається, на майнові та немайнові ВАСУ у листі від 18 січня 2012 року № 165/11/13-12 зауважував, що вимога про визнання протиправним рішення суб'єкта владних повноважень, яке впливає на склад майна позивача, в тому числі шляхом безпідставного стягнення податків, зборів, штрафних санкцій тощо, є майновою. Тому вимоги про скасування рішення відповідача – суб'єкта владних повноважень, безпосереднім наслідком яких є зміна складу майна позивача, є майновими.

У контексті цього дослідження майновий характер мають рішення виконавця щодо накладення штрафу, стягнення витрат на проведення виконавчих дій чи виконавчого збору. При цьому штраф, який накладає державний виконавець, не є адміністративним штрафом у розумінні КУпАП – це санкція за невиконання законних вимог державного виконавця чи невиконання рішень суду. Тому оскарження такої постанови здійснюється не за КУпАП, а відповідно до Закону України «Про виконавче провадження» [22, с. 145].

Особливістю процедур щодо вирішення судом процесуальних питань виконання судових рішень, у порівнянні з позовним провадженням (ч. 5 ст. 205 КАС України), є те, що неявка заявника не перешкоджає їх розгляду (ч. 3 ст. 374, ч. 3 ст. 376, ч. 2 ст. 378, ч. 2 ст. 379 КАС України).

Д.Х. Валеев виділяє такі процесуальні гарантії захисту прав у виконавчому провадженні: 1) процесуальні форми здійснення нагляду і контролю; 2) заходи захисту прав громадян і організацій під час оскарження дій виконавця; 3) заходи захисту при пред'явленні позовів, пов'язаних із виконавчим провадженням; 4) заходи захисту при повороті виконання; 5) заходи відповідальності за порушення законодавства про виконавче провадження, зокрема виконавчо-процесуальна відповідальність [15].

Однією з процесуальних особливостей розгляду справ щодо вирішення процесуальних питань виконавчого провадження є їх територіальна та інстанційна юрисдикція – в переважній більшості такі питання розглядаються тим судом, який видав виконавчий документ, що перебуває на виконанні (розглядав справу як суд

першої інстанції). Це ж правило закладене і в ч. 5 ст. 287 КАС України. Такий підхід є цілком виправданим. Хоча КАС України не містить приписів щодо витребування судом матеріалів справи, в якій було постановлене рішення, що виконується. Крім того, в справах з приводу дій, бездіяльності, рішень суб'єктів, що здійснюють примусове виконання, на які не поширюється ст. 287 КАС України, будуть діяти правила ст. 25 КАС України.

Висновки і пропозиції. У результаті проведеного дослідження були виділені дві основні групи справ, пов'язаних із виконанням судових рішень і рішень інших органів, що належать до адміністративної юрисдикції: щодо здійснення контролю за виконавчим провадженням та щодо вирішення процесуальних питань, пов'язаних із виконанням відповідних рішень. У першій групі справ виділяються процедури, що можуть застосовуватися судом за власної ініціативи (покладення обов'язку звітувати про виконання рішення, накладення штрафу за невиконання), а також ті, що ініціюються іншими суб'єктами (справи про визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень – відповідачем на виконання рішення суду, справи з приводу рішень, дій або бездіяльності органу державної виконавчої служби, приватного виконавця). Останній вид справ можна поділити на підвиди залежно від суб'єкта звернення, предмета оскарження, суб'єкта, чиї дії оскаржуються, а також суті позовних вимог. Судовий контроль здійснюється і під час оскарження ухвал, постановлених за другою групою справ.

Класифікація досліджуваних категорій справ може здійснюватися також залежно від кінцевої мети звернення до суду. Досліджувані справи можуть стосуватися захисту прав (наприклад, у разі подання позову на незаконні дії, бездіяльність, рішення виконавця, поворот виконання рішення) або реалізації інтересів певних суб'єктів, що не можуть бути реалізовані в позасудовому порядку (наприклад, закриття виконавчого провадження у зв'язку з примиренням сторін, заміна сторони виконавчого провадження). У переважній більшості ці процедури мають на меті створення належних умов для виконання судових рішень і актів, що підлягають примусовому виконанню. Окремі процедури спрямовані на припинення примусового виконання (затвердження умов примирення чи прийняття відмови від примусового виконання, оскаржен-

ня бездіяльності виконавця щодо закінчення виконавчого провадження за наявності передбачених у законі умов) або на захист інтересів боржника (поворот виконання рішення, оскарження ним дій виконавця, які порушують його права чи законні інтереси).

Список використаної літератури:

1. Клименко О.С. Адміністративно-правове регулювання діяльності державної виконавчої служби щодо примусового виконання рішень майнового характеру: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпропетровськ, 2010. 193 с.
2. Щербак С.В. Адміністративно-правове регулювання виконавчого провадження в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Національна академія наук України Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. Київ, 2002. 218 с.
3. Щепалов С.В. Природа и характер правоотношений в исполнительном производстве: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.15 / Московская государственная юридическая академия. М., 2005. 197 с.
4. Кузнецов Е.Н. Исполнительное производство Франции: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.15 / Уральская государственная юридическая академия. М., 2005. 27 с.
5. Ігонін Р.В. Організаційно-правові засади діяльності суб'єктів виконавчого провадження: дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Національна академія державної податкової служби України. Ірпінь, 2007. 207 с.
6. Фурса С.Я., Щербак С.В. Виконавче провадження в Україні. Навчальний посібник. К.: Атіка, 2002. 480 с.
7. Отчак Н.Я. Правове забезпечення виконавчого провадження
8. у справах про адміністративні правопорушення: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Національний ун-т «Львів. Політехніка». Львів, 2012. 236 с.
9. Фурса С.Я., Фурса Є.І., Щербак С.В. Закони України «Про державну виконавчу службу», «Про виконавче провадження», «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»: Науково-практичний коментар. К.: Видавець Фурса С.Я.: КНТ, 2008. 1172 с.
10. Рого А.В. Правоотношения в исполнительном производстве: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 / Российская правовая академия Министерства юстиции Российской Федерации. М., 2005. 194 с.
11. Гуреев В.А. Исполнительное производство: учебник / В.А. Гуреев, В.В. Гущин. М.: Эксмо, 2009. 352 с.
12. Административное право. Общая часть: Учебное пособие / Под общей редакцией Э.Г. Липатова и С.Е. Чаннова. М.: Ось-89, 2007. 352 с.
13. Колпаков В.К. Адміністративне право України: Підручник. К.: Юрінком Інтер, 1999. 736 с.
14. Ківалов С.В., Біла Л.Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник. Вид. друге, перероб. і доп. Одеса: Юридична література, 2002. 320 с.
15. Морозова И.Б., Треушников А.М. Исполнительное производство: Учебно-практическое пособие. М.: Городец, 1999. 328 с.
16. Валеєв Д.Х. Система процессуальных гарантий прав граждан и организаций в исполнительном производстве: автореф. дисс. ... д-ра юрид. наук / Уральская государственная юридическая академия. Казань, 2009. URL: <http://www.dissers.ru/avtoreferati-dissertatsii-yuridicheskie/a238.php> (дата звернення: 05.03.2018).
17. Новий тлумачний словник української мови: в трьох томах. Т.3 / Укл. В. Яременко, О. Сліпушко. 2-е вид. К.: Аконті, 2005. 928 с.
18. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
19. Лук'янова М. Л. Адміністративно-правові засади оскарження дій або бездіяльності посадових осіб державної виконавчої служби: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / МАУП. К., 2014. 192 с.
20. Калінін Р.С. Адміністративні процедури у виконавчому провадженні за законодавством України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2013. 277 с.
21. Перепелиця А.І. Організаційно-правові засади діяльності державної виконавчої служби в Україні: дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Національна академія держ. податкової служби України. Ірпінь, 2005. 228 с.
22. Безпалько С.В. Правові засади вирішення адміністративними судами спорів, які виникають у зв'язку з виконанням рішень суду: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Науково-дослідний інститут МВС України. Київ, 2017. 241 с.
23. Бортняк Ф.В. Форми та методи діяльності державної виконавчої служби: дис. кан. юрид. наук: 12.00.07 / Київський національний ун-т внутрішніх справ. К., 2008. 207 с.

Кошкош Е. А. Виды и процессуальные особенности дел, рассматриваемых в рамках административной юрисдикции в отношении исполнения судебных решений и решений иных органов и лиц

Статья посвящена делам административной юрисдикции, которые касаются исполнения решений административных судов, а также иных органов и лиц. Рассмотрены группы и виды таких дел, а также выделены их основные процессуальные особенности. Определены дела, в которых осуществляется судебный контроль в сфере исполнения указанных решений, и проведено их отграничение от дел, в которых суд разрешает процессуальные вопросы, возникающие в ходе исполнительного производства. Выделены виды дел по осуществлению судебного контроля в зависимости от субъектов обращения, рассмотрения и исполнения, а также предмета обжалования.

Ключевые слова: административная юрисдикция, исполнительное производство, исполнение решения суда, обжалование действий или бездействий исполнителя.

Koshkosh O. O. Types and judicial features of cases in trial of administrative jurisdiction concerning implementation of court decisions and decisions of other authorities and persons

The article is focused on the cases of administrative jurisdiction, that deal with the implementation of administrative courts decisions, and also other authorities and persons. There have been described the cases, in which the court control in the field of implementation of decisions is considered, and also have been distinguished the cases in which the court decides judicial questions that have been arisen during the trial. Certain types of cases concerning judicial control were defined, depending on the subjects of appeal, process of trial and implementation and the reason of appeal.

Key words: administrative jurisdiction, enforcement proceedings, execution of a court decision, appeal against actions or inactions of the executor.